

γυναῖκα ἐκπτωτον τοῦ βαθμοῦ της, καὶ ὡς κατωτέρας φύσεως πλάσμα θεωρουμένην· ἐκ τοῦ δουλικοῦ δὲ γυναικωνίτου της τὴν ἐξήγαγε σύντροτον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τροφὸν καὶ διδάσκαλον τῶν τέκνων της. Ἐκ τούτου μεταρρύθμισις σωτήριος προέκυψεν εἰς τὴν κοινωνίαν· βελτιωθείσης τῆς τύχης τῶν γυναικῶν, ἐβελτιώθη ἅπας ὁ ἄνθρωπος· τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων ἐξημερώθησαν, καὶ τὰ ἥθη ἐβελτίωσαν τοὺς νόμους.

Ὅτε ἐν μέσῳ τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνικὴ μυθολόγος θρησκεία καθιέρωνε, καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ μάχαιρα ὑπεστήριζεν, ὅτε ἐν μέσῳ τόσων φωτοσβυστήρων, ἐν μέσῳ τῶν Μάγων τῆς Ἀνατολῆς, τῶν Μάντεων τῆς Ἑλλάδος, τῶν Ἱερῶν τῆς Αἰγύπτου, τῶν Δρυῖδων καὶ Εὐαγῶν τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, τὸ Εὐαγγέλιον μετέβαινεν εἰς τὰ ἔθνη, καταλῦον ἐν σιγῇ τὸ ψεῦδος, καταστρέφον τὴν ἀνισότητα, κηρύττον τὴν ἔλευθερίαν, ἀρπάζον τοὺς μεγιστᾶνας ἐκ μέσου τῶν αὐλῶν, καὶ ποιοῦν αὐτοὺς Διασωτάς ἀρετῆς, τότε οἱ Ἀπόστολοι, τότε οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τότε οἱ Μεγαλομάρτυρες, δὲν ἦσαν μόνον οἱ χειραγωγοὶ τῶν ἔθνων πρὸς τὴν οὐράνιον μακαριότητα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι, οἱ κήρυκες τῆς ἔλευθερίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἔθνων. Διὰ ταῦτα οἱ Αὐτοκράτορες τοὺς παρέδιδον εἰς τὰ στόματα τῶν λεόντων καὶ εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν παρδάλων.—Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ.

Εἰς ἀξιοθαύμαστον τινα λόγον, ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ Εὐερέττου, διοικητοῦ μιᾶς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, εὐρίσκομεν τὰ ἐπόμενα·—

Λανθάνονται πολὺ ὅσοι νομίζουν, ὅτι μόνον οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος λόγιοι εὐρίσκουν καιρὸν νὰ δίδωνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Πάντῃ ἀλλῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. Κατ' ἐμὴν γνώμην, οἱ χειροτέχναι, οἱ γεωργοὶ, οἱ ἐργαστηριακοὶ καὶ ἄλλοι ἐμποροὶ, ἔχουν ἴσην εὐκαιρίαν μὲ τοὺς ἱατροὺς, τοὺς δικηγόρους, καὶ ἄλλους τῶν λογίων ἐπαγγελματιῶν ἀνδρας. Γνωρίζω τινὰς βαναύσους τεχνίτας, ἀνθρώπους μάλιστα πολυασχόλους, οἵτινες ἔχουν τὴν διάνοιαν καλῶς κεκοσμημένην μὲ παντοίας ὠφελίμους γνώσεις, ἀποκτηθείσας ἐκ βιβλίων. Ἦθελον δὲ ὑπάρχειν πολὺ περισσότεροι τοιοῦτοι, ἂν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν κοινῶν μας σχολείων ἦτον ὑψηλοτέρου βαθμοῦ, καὶ ἂν εἰς ἕκαστον κοινὸν σχολεῖον εὐρίσκετο μία καλὴ βιβλιοθήκη. Θαυμάσιον εἶναι τῶνόντι, πόσον καὶ εἰς τὰς πλέον ἀπαισίους περιστάσεις δύναται νὰ κατορθώσῃ πρὸς βελτίωσιν τοῦ νοός του ὁ σταθερὰν ἔχων ἀποφασίσας νὰ σοφισθῇ. Ἐσχάτως ἔπεσεν εἰς χεῖράς μου ἐπιστολὴ, μνηολογημένη τὴν 6ην Σεπτεμβρίου (1838), τόσον ἀξιόλογος κατ' ἐαυτήν, καὶ τόσον ἰσχυρῶς τὸ προκείμενον διασαφηνίζουσα, ὥστε θέλω ἀναγνώσειν μέρος αὐτῆς, μολονότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγγράφῃ χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ιδέαν περὶ δημοσιεύσεως.

Ἡμῶν (λέγει ὁ συγγραφέας) ὁ νεώτατος πολλῶν ἀδελφῶν, καὶ οἱ γονεῖς μου ἦσαν πτωχοί. Μόνα μέσα

πρὸς ἐκπαίδευσιν ἀπήλαυνον ὅσα παρεῖχε τὸ κοινὸν μας σχολεῖον· καὶ τούτων δὲ μ' ἀπεστέρησε δεκαπενταετὴ ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου· διότι ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν ἠναγκάσθη νὰ γένω μαθητῆς σιδηρουργοῦ εἰς τὴν κώμην τῆς γενέσεώς μου. Ἀλλὰ πρὶν ἀρχίσω τὴν μάθησιν τῆς σιδηρουργικῆς τέχνης, εἶχον ἤδη ἀποκτήσειν ἀκαταδάμαστον φιλιαναγνωσίαν, διελθὼν ὅλα τὰ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ χωρίου ἱστορικὰ συγγράμματα. Ἀφοῦ ἐτελείωσα ὑπὲρ τὸν ἥμισυν καιρὸν τῆς μαθητείας μου, συνέλαβον αἰφνης τὴν ιδέαν νὰ σπουδάσω Λατινικά. Βοηθούμενος δὲ ὑπὸ μεγαλητέρου ἀδελφοῦ, ὅστις εἶχε σπουδάσειν εἰς πανεπιστήμιον διὰ τῶν ιδίων αὐτοῦ κόπων χορηγήσας τὴν δαπάνην, ἐπέρασα τὸν Βιργίλιον τὰς ἐσπείρας ἐνὸς χειμῶνος. Μετὰ τινα καιρὸν, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσα εἰς τὸν Κικέρωνα καὶ ἄλλους Λατίνους συγγραφεῖς, ἤρχισα τὰ Ἑλληνικά. Περὶ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἤμην ὑπόχρεως νὰ δίδω πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ μέρος τῆς νυκτός εἰς τὰ καθήκοντα τῆς σιδηρουργίας. Μ' ὅλον τοῦτο, πάντοτε πλησίον μου ἔχων τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, εὕρισκον καμμίαν στιγμὴν, ἐνῷ ἐκτύπουν μεγάλον τινα σίδηρον, κατ' ἣν βάλλων ἐμπροσθέν μου τὸ βιβλίον εἰς ἀπόκρυφόν τι μέρος, ἐμελετοῦσα τὸ τυπτικόν, τυπτεις, τυπτει, ἀπαράτητος ὑπὸ τῶν συνεργατῶν μου, πλὴν πολλὰκις μὲ ὄχι μικρὰν βλάβην τοῦ εἰς τὸ πῦρ ἐργαλείου. Τὸ ἐσπείρας ἐκάθιστον, ἀβόητος καὶ μόνος, εἰς τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὀμήρου· εἴκοσι δ' αὐτῆς ῥαφιδαὶ ἐπέρασαν ὑπὸ τὰ ὀμμάτά μου εἰς διάστημα ἐνὸς χειμῶνος. Ἐστράφην ἔπειτα εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, καὶ μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἔμαθον ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν Λατινικῶν ἦτον ἀρίστη προετοιμασία εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν νεωτέρων διαλέκτων. Τοῦτο πολὺ ἐσφόδρυνε τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ γνωρίσω τὴν φιλοσοφίαν, παραγωγὴν καὶ συγγένειαν τῶν διαφορῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἦρχισα δὲ νὰ μὴν ἀρκῶμαι πλέον μὲ τὰς ὀλίγας ὥρας, τὰς ὁποίας μ' ἄφινον διὰ τοιαύτας ἐρεῦνας τὰ ἐπίπονα σιδηρουργικὰ χρῆματά μου. Παρήτησα λοιπὸν τὴν σφύραν καὶ τὸν ἄκμωνα, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν Νέον Διμένα (New Haven), ὅπου ἐδιδάχθη παρ' ἐντοπίων τὰ Γαλλικά, Ἰσπανικά, Γερμανικά, καὶ Ἰταλικά. Ἐπέστρεψα δὲ μετὰ δύο ἐνιαυτοὺς εἰς τὸ χαλκεῖον φέρων μετ' ἐμαυτοῦ ὅσα βιβλία εἰς αὐτὰς τὰς γλώσσας ἠδυνήθην νὰ προμηθευθῶ. Τελείωσας τὰ βιβλία ταῦτα, ἤρχισα τὰ Ἑβραϊκά, μὲ σφοδρὸν πόθον νὰ διατρέξω νέον στάδιον· τόσον δὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν κατέβαλον, ὥστε μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ἠμύπορουν νὰ ἀναγινώσκω δύο κεφάλαια τῆς Ἑβραϊκῆς Γραφῆς πᾶσαν πρωΐαν πρὶν τοῦ ἡμεροκαμάτου,—διότι ἄλλον καιρὸν παρὰ τοῦτον καὶ μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσημέριον δὲν εἶχον εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. Ἀφοῦ δ' ἰκανῶς ἐγνώρισα καὶ τὴν διάλεκτον ταύτην, ἤρχισα νὰ περιστρέφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ζητῶν μέσα, δι' ὧν νὰ μνηθῶ εἰς ἄλλας γλώσσας τῆς Ἀσίας· ἀλλὰ μὲ βαθυτάτην λύπην εἶδον ἐμπροσθέν μου ἀνυπέρβλητον σχεδὸν

ἐμφραγμα, τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀπαιτούμενων βιβλίων. Παρευθὺς ἤρχισα νὰ διαλογίζωμαι περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ἐμποδίου τούτου· μετὰ πολλὰ δὲ σχέδια, μ' ἐφάνη προτιμότερον νὰ ἐμβῶ ναύτης εἰς κἀνὲν πλοῖον διευθυνόμενον εἰς τὴν Εὐρώπην, στοχασθεὶς ὅτι μὲ τοιοῦτον τρόπον ἤθελον ἐμπορέσειν νὰ συνάξω τὰ χρειαζόμενα βιβλία εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου. Ὅθεν ἀπεχαιρέτησα πάλιν τὸ χαλκεῖον καὶ τὸ χωρίον τῆς γενέσεώς μου, καὶ ὠδοιπόρησα πεζὸς εἰς τὴν Βοστώνη, πλεόν παρ' ἑκατὸν μιλίων διάστημα, διὰ νὰ εἶρω πλοῖον εἰς τὴν Εὐρώπην διευθυνόμενον. Ἀλλ' ἔτυχε νὰ μὴν ἦναι κἀνὲν τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας· ἐνῷ δ' ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ πρακτέου, ἤκουσα κατὰ τύχην περὶ τῆς ἐν Οὐόρκεστερ βιβλιοθήκης τῆς Ἀμερικανῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, καὶ πάραυτα διεύθυνα ἐκεῖ τὰ βήματά μου. Ἐπεσκέψθην τὴν βιβλιοθήκην, καὶ μὲ ἀπερίγραπτον ἀγαλλίαν εὐρήκα τόσα βιβλία εἰς τὰς ἀρχαίας, νεωτέρας, καὶ ἀνατολικὰς γλώσσας, ὅσα ποτὲ πρότερον δὲν ἐφαντάσθην εἰς ἓνα τόπον συνηγμένα· ἐμπορεῖ δὲ τις εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ ὅποια αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης μὲ κατέλαβον, ὅτε, φανερώσας τὴν κλίσιν μου νὰ ἐξετάσω τινὰ τῶν πολυτίμων τούτων καὶ σπανίων συγγραμμάτων, προσεκλήθην μετὰ πολλῆς εὐμενείας νὰ εἰσέρχωμαι πάντῃ ἐλευθέρως εἰς τὸ εὐγενὲς τοῦτο κατάστημα. Ὁφελούμενος λοιπὸν ἀπὸ τὴν καλοσύνην τῶν διευθυντῶν, ἐξοδεύω τρεῖς ὥρας καθ' ἡμέραν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, αἰτίνες μὲ μίαν ὥραν τὸ μεσημέριον, καὶ τρεῖς περίπου τὸ ἑσπέρας, συνιστῶσι τὸν εἰς τὴν σπουδὴν ἀφιερούμενον χρόνον μου, τοῦ λοιποῦ διδομένου εἰς πολύμοχθον ἐργόχειρον. Διὰ τῶν εὐκολιῶν δὲ, ὅσας μὲ παρέχει τὸ κατάστημα τοῦτο, ἡδυνήθην τόσον νὰ ἐπιπροσθέσω εἰς τὰς ὁποίας καὶ πρότερον εἶχον γνώσεις τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων γλωσσῶν, ὥστε ὑπὲρ τὰς πεντήκοντα ἐννοῶ τώρα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον."

Ἐλπίζω, (προσθέτει ὁ κύριος Εὐῤῥεττος), ὅτι θέλει μὲ συγχωρήσειν ὁ γράφας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ὡς καὶ ὁ πρὸς ὃν διευθύνθη, διὰ τὴν τόλμην τὴν ὁποίαν ἔλαβον νὰ δημοσιεύσω αὐτὴν. Δεικνύει σταθερὰν ἀπόφασιν βελτιώσεως ἐν τῷ μέσῳ μεγίστων ἐμποδίων καὶ δυσκολιῶν, καὶ ὁμολογῶ ὅτι διεγείρει τὸν θαυμασμόν μου, ἐμπορῶ δὲ νὰ εἶπω καὶ τὸ σέβας μου. Τοιοῦτο παράδειγμα ἀρκεῖ νὰ κάμῃ πάντα ἓνα, ὅστις εἶχε καλὰ ἐκπαιδύσεως μέσα, νὰ κρεμάσῃ ἐν αἰσχύνη τὴν κεφαλὴν.

Ο ΚΑΤΑ τὸ διάστημα τῶν ὡδέκα ὥρῶν, ὅσας πᾶσαν ἡμέραν ἐκοιμᾶτο, νομίζων ἑαυτὸν μὲ βασιλικὴν ἐξουσίαν περιβεβλημένον, ἔπασχε τὰ αὐτὰ ὡς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ἰσαρίθμους ὥρας ὀνειρευόμενος, ἐφαντάζετο ὅτε ἐκρόνε καὶ ἐπεῖνα. ὥστε καὶ νὰ ζητῇ ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν χωρικῶν εἰς τὰς ὁδοὺς. Αἱ ἡδοναὶ τῆς φαντασίας εἶναι τὸσον περαστικά καὶ ἀθμελίωται, ὅσον αἱ λύπαι αὐτῆς.

Η ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ.

Ἀριθ. 4.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

ΜΟΛΟΝΟΤΙ πολιτικῶς ἡ Κέρκυρα πρωτεύει τῆς Ἑπτανήσου, ἡ Κεφαλληνία ὁμως εἶναι ἡ μεγαλητέρα τῶν Ἑπτά. Μέγιστον μῆκος ἔχει 31 μιλίων· τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς εἶναι πολὺ ἄνισον, καθότι ἔχει διαφόρους κόλπους, ἐξ ὧν ὁ κυριώτερος, ὀκτῶ μίλια ἐμβαίνων ἐντὸς τῆς ξηρᾶς κατὰ τὴν μεσημβρινοδυτικὴν παραλίαν, σχηματίζει ἀσφαλίστατον λιμένα. Περὶ τὴν μέσην τὸ πλάτος τῆς νήσου εἶναι μόνον ὡς δέκα μιλίων· ἀλλ' εἰς τὸ βόρειον μέρος εἶναι σχεδὸν διπλάσιον. Ἡ νοτιωτάτη ἄκρα τῆς Κεφαλληνίας, ἡ κοινῶς λεγομένη Σκάλα, ἀπέχει ἀπὸ μὲν τὴν πλησιεστάτην ἄκραν τῆς Πελοποννήσου, τὸν Χελωνάτην, εἰκοσιτρία μίλια· ἀπὸ δὲ τὴν βορεινοτάτην τῆς Ζακύνθου, ὀκτῶ μίλια. Ἡ Λευκάς ἀπέχει μόνον πέντε μίλια τοῦ βορειοτάτου ἁκρωτηρίου τῆς Κεφαλληνίας, τοῦ τὴν σήμερον λεγομένου Φησακάρδου· τὰ δ' ἐγγύτατα τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου καὶ πρὸς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κόλπου τῶν Πατρῶν ἦτοι Κορινθιακοῦ Κόλπου, ἀπέχουσι τῆς Κεφαλληνίας μίλια εἰκοσιτέσσαρα. Ἡ μικρὰ Ἰθάκη ἐκτείνεται κατὰ τὸ ἀρκτικὸν ἡμισυ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Κεφαλληνίας, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς διὰ στενοῦ πορθμοῦ δύο ἕως τριῶν μιλίων τὸ πλάτος. Ἡ περιοχὴ τῆς νήσου εἶναι 348 τετραγωνικῶν μιλίων, ὁ δὲ πληθυσμὸς τὸ 1833 ἦτο 56,447· ἐξ ὧν 12,195 ἦσαν γεωργοί, 1471 χειροτέχναι, καὶ 815 ἔμποροι. Ἦσαν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον περίπου 8000 Ἀγγλικά στρέμματα ἐσπαρμένα μὲ δημοτριακὰ εἶδη, 6242 πεφυτευμένα μὲ σταφιδαμπελώνας, 432 μὲ ἐλαιῶνας, 12,232 μὲ οἶναμπελώνας, 1000 μὲ βαμβάκιον καὶ λίνον, καὶ 1000 μὲ ὄσπρια, ἐκτὸς 1644 στρεμμάτων διὰ κτηνοτροφίαν, καὶ 189,786 ἀκαλλιεργήτου γῆς.

Μακρὰ τις σειρὰ βουνῶν διαπερνᾷ τὴν νῆσον ἀπὸ τὸ βορειοδυτικὸν εἰς τὸ νοτιανατολικόν, κυριωτέρους κλάδους ἔχουσα τὸν Αἰνον, τὴν σήμερον Μαυροβοῦνι, καὶ τὴν Βαῖαν, τὴν σήμερον Ἀγίαν Δυνατὴν. Ὁ Αἶνος ὑφύεται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης 4000 πόδας· καὶ τοπάλαι ὑπῆρχεν ἐπ' αὐτοῦ ἱερὸν τοῦ Διὸς, ἀλλ' οὐδὲ ἔχνη πλέον σώζονται. Ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τούτου βλέπει τις τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν Αἰτωλίαν, καὶ μέχρι τῶν ὀρέων τῆς Λοκρίδος, ὡς καὶ μέρος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ πρὸς νότον ἕως εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας. Πολλοὶ τῶν σημερινῶν κατοίκων ἐνθυμοῦνται τὸν ὑψηλὸν ταῦτον βουνὸν μὲ δάση ἐσκεπασμένον ἕως εἰς τὴν κορυφὴν κατὰ τὴν βόρειον αὐτοῦ πλευρὰν, μ' ἐλάτας καὶ κυπαρίσσους ὡς ἐπιτοπιεῖστον, αἰτίνες πρὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα χρόνων διόλου ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ πυρκαϊᾶς, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ἡ κακόνοια μιᾶς τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πατριῶν. Ἡ σήμερον ἡ ἀρκτικὴ κατωφέρεια τοῦ ὄρους τούτου παρ-